

Скречко Володимир Володимирович, аспірант кафедри землеустрою, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Skrechko Volodymyr, Postgraduate Student, Department of Land Management, S. Z. Hzhyskyi Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies, <https://orcid.org/0009-0002-3219-2214>

ЗЕМЛЕУСТРІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

LAND MANAGEMENT AS A TOOL FOR PLANNING THE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

Скречко В. В. Землеустрій як інструмент планування розвитку територіальних громад: теоретико-методичний аспект. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 4. С. 362 – 366.

Skrechko V. Land management as a tool for planning the development of territorial communities: theoretical and methodological aspect. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 4, pp. 362 – 366.

У статті досліджено теоретико-методичні засади застосування землеустрою як інструменту планування розвитку територіальних громад. Проаналізовано еволюцію наукових підходів до землеустрою від техніко-адміністративного до інтегрованого соціо-еколого-економічного підходу, визначено його роль у формуванні просторової структури територій та забезпеченні сталого землекористування. Узагальнено міжнародні та національні практики, виділено принципи інтеграції містобудівної та землевпорядної складових у межах комплексного плану території громади. Запропоновано авторську методичну модель здійснення робіт із землеустрою, що передбачає аналітичний, діагностичний, прогностико-планувальний, проектно-регуляторний та інституційний етапи, а також визначено очікувані результати для громади. Окреслено перспективи подальших досліджень щодо цифровізації, оцінки ефективності інтегрованих рішень та адаптації принципів сталого розвитку територіальних громад в Україні.

Ключові слова: землеустрій, комплексний план території громади, просторове планування, стале землекористування, інтегрована політика, цифрові інструменти, стратегічне планування.

This paper investigates the theoretical and methodological foundations of applying land management as a tool for planning the development of territorial communities. The evolution of scientific approaches to land management is analysed, from a technical-administrative framework to an integrated socio-ecological and economic paradigm, highlighting its role in shaping the spatial structure of territories and ensuring sustainable land use. The study reviews international and national practices, including the works of E.H. Erdogan and FAO publications (2011, 2017), as well as Ukrainian Law No. 711-IX, to identify principles for integrating urban planning and land management components within comprehensive territorial community development plans. An original methodological framework for conducting land management work is proposed, comprising analytical, diagnostic, forecasting and planning, design and regulatory, and institutional stages, each with clearly defined expected outcomes for the community. The study emphasizes the need to integrate land management with strategic and spatial planning to enhance evidence-based local decision-making, improve the efficiency and sustainability of land use, reduce land-use conflicts, and support long-term socio-economic and environmental development. Special attention is given to the use of digital geoinformation systems, multicriteria analysis, and active stakeholder participation as critical components of modern land management. The proposed approach demonstrates its novelty by combining spatial, legal, economic, ecological, and institutional tools within a unified framework specifically adapted to the Ukrainian context, where integrated planning practices remain fragmented. This framework provides a foundation for further research on the quantitative assessment of integrated planning effectiveness, the adaptation of sustainable land management principles to local conditions, the implementation of decision-support systems, and the evaluation of the social, economic, and environmental impacts of land-use planning decisions. The results can strengthen local governments' institutional capacities, enhance the scientific and practical foundations of integrated territorial planning, and contribute to achieving sustainable development goals within Ukrainian territorial communities.

Keywords: land management, integrated community territory plan, spatial planning, sustainable land use, integrated policy, digital tools, strategic planning.

Вступ

В умовах децентралізації та реформування системи публічного управління в Україні територіальні громади набувають ключової ролі у забезпеченні сталого соціально-економічного та просторового розвитку. Ефективність реалізації повноважень органів місцевого самоврядування значною мірою залежить від якості планування використання територій та земельних ресурсів, що зумовлює необхідність удосконалення інструментарію просторового планування на місцевому рівні.

Землеустрій у цьому контексті виступає не лише як сукупність технічних і правових заходів щодо організації використання та охорони земель, а як комплексний інструмент планування розвитку територіальних громад, здатний забезпечити узгодження соціально-економічних, екологічних та містобудівних рішень. Сучасні виклики, пов'язані з трансформацією земельних відносин, підвищенням інвестиційної привабливості територій, необхідністю збереження природного потенціалу та забезпечення екологічної безпеки, актуалізують потребу переосмислення теоретичних і методичних засад землеустрою в системі територіального планування.

Питання ролі землеустрою у плануванні землекористування в межах територій територіальних громад є предметом наукових досліджень значної кількості вітчизняних учених. Зокрема, у працях О. Дорош та співавторів розкрито значення землеустрою як інструменту формування системи землекористувань у межах громад, ідентифіковано основні проблеми цього процесу та причини їх виникнення, а також обґрунтовано законодавчі, інституційні й організаційні пропозиції щодо їх усунення [1].

А. Третяк та інші науковці зосередили увагу на інформаційному забезпеченні розроблення комплексних планів просторового розвитку територій, виокремивши серед ключових проблем відсутність актуальних планово-картографічних матеріалів, неповноту відомостей Державного земельного кадастру щодо земельних ділянок і прав на них, їх правового режиму, а також наявних обмежень та обтяжень у використанні земель. Зазначені обставини, на думку авторів, зумовлюють необхідність проведення землевпорядних робіт з інвентаризації земель і ідентифікації прав на них [2].

У дослідженнях Л. Новаковського та співавторів обґрунтовано доцільність удосконалення чинного законодавства шляхом визначення правових і організаційних засад землевпорядного забезпечення розвитку

територіальних громад. Автори наголошують на необхідності здійснення землепорядних заходів щодо встановлення меж громад і впорядкування їх територій, що водночас із проведенням земельних поліпшень сприятиме зростанню вартості земельних ресурсів та, відповідно, збільшенню надходжень до місцевих бюджетів від плати за землю [3].

У працях А. Третяка та інших учених сформульовано основні засади сучасної земельної політики у сфері земельних відносин, використання та охорони земель, до яких віднесено стратегічні напрями, зокрема приведення інституту власності на землю у відповідність до конституційних положень, перехід від категоріального поділу земель до їх територіального зонування за типами та підтипами землекористування, формування нової парадигми розвитку землепорядкування і землеустрою, відновлення регуляторної ролі держави, а також модернізацію системи управління земельними ресурсами та землекористуванням [4].

У зазначених наукових працях висвітлено ключові аспекти розвитку землеустрою в системі просторового планування територій територіальних громад, однак і дотепер зберігається низка недостатньо опрацьованих теоретичних і методичних питань, пов'язаних із удосконаленням практики просторового планування на місцевому рівні. Це зумовлює актуальність подальших наукових досліджень землеустрою як інструменту планування розвитку територіальних громад у теоретико-методичному вимірі.

Формування цілей статті

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад землеустрою як інструменту планування розвитку територіальних громад та визначення його ролі в системі просторового й стратегічного управління територіями.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сучасному етапі розвитку суспільство дедалі чіткіше усвідомлює, що рівень економічного розвитку держави безпосередньо залежить від спроможності та зацікавленості територіальних громад здійснювати розвиток власних територій. У цих умовах територіальні громади поступово трансформуються з об'єкта управлінського впливу на активного суб'єкта управління, який самостійно формує та нарощує власну інституційну й економічну спроможність. Органи місцевого самоврядування отримують як необхідні повноваження, так і стимули для ефективної реалізації покладених на них функцій. Уперше за період незалежності України на територіальні громади покладається відповідальність за стратегічне планування розвитку та бюджетного процесу, забезпечення економічного зростання, залучення інвестицій і створення умов для розвитку підприємницької діяльності [5].

Водночас у діяльності територіальних громад зберігається низка проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективного використання та охорони земельних ресурсів. Попри здійснені інституційні та управлінські трансформації, актуальними залишаються не лише питання встановлення й належного юридичного оформлення меж земельних ділянок і територій громад, а й проблеми планування, раціонального використання та охорони земель. Розв'язання зазначених питань потребує наявності у територіальних громадах повної, достовірної та актуальної інформаційної бази, зокрема щодо меж і площі території громади, структури земель за категоріями та функціональним призначенням, розподілу земель між власниками й землекористувачами, наявності природних, культурних, промислових та інженерно-інфраструктурних об'єктів, а також обмежень у використанні земель.

У цьому контексті особливої актуальності набуває землеустрій як системний інструмент інформаційного, організаційного та планувального забезпечення управління земельними ресурсами територіальних громад. Саме через систему землеустрою забезпечується формування цілісної та достовірної інформаційної основи щодо просторової організації територій, правового статусу земель, структури землекористування та наявних обмежень, що є необхідною передумовою для обґрунтованого прийняття управлінських рішень органами місцевого самоврядування та забезпечення сталого розвитку громад. Також зберігається розрив між стратегічними й просторовими документами, низький рівень управлінської спроможності громад, обмежена цифровізація процесів планування, недостатня інтеграція інструментів участі населення та слабкий розвиток міжмуніципальної взаємодії [6].

У процесі земельної реформи в Україні відбулося поетапне переосмислення ролі землеустрою в системі управління територіями. Якщо на початкових етапах землеустрій розглядався переважно як інженерно-правова діяльність, спрямована на перерозподіл земель і оформлення прав власності, то з часом його функціональне наповнення суттєво розширилося у напрями планування, регулювання та просторової організації землекористування.

Еволюція теоретико-методичних підходів до землеустрою відображає зміну управлінської парадигми – від адміністративно-технічної до інтегрованої соціо-еколого-економічної, у межах якої землеустрій виступає базовим елементом інтегрованого просторового планування розвитку територіальних громад (табл. 1).

Таблиця 1. Еволюція теоретичних підходів до інтеграції землеустрою в систему просторового планування

Етап земельної реформи	Домінуючий підхід до землеустрою	Основні характеристики	Роль у просторовому плануванні
1991–2000 рр.	Інженерно-правовий	Формування прав власності, розподіл земель за цільовим призначенням, кадастрове забезпечення	Просторові аспекти відсутні або фрагментарні
2001–2010 рр.	Системний	Законодавче закріплення комплексного характеру землеустрою, планування використання та охорони земель	Задекларований, але обмежено реалізований
2011–2020 рр.	Управлінсько-просторовий	Зближення землеустрою з містобудівною документацією, функціональне зонування	Часткова інтеграція з просторовим плануванням
з 2021 р. до тепер	Інтегрований	Поєднання землепорядних і містобудівних підходів у комплексних планах громад	Землеустрій – базовий інструмент просторового планування

Джерело: узагальнено на основі [1–4; 7–10]

Узагальнення еволюції теоретичних підходів свідчить, що на сучасному етапі землеустрій трансформувався у ключовий інструмент інтегрованого просторового планування розвитку територіальних громад. Це зумовлює необхідність подальшого методичного обґрунтування механізмів його інтеграції у систему територіального планування з урахуванням економічних, екологічних і соціальних пріоритетів розвитку територій.

З прийняттям у 2020 році Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» [11] було інституціоналізовано просторове планування на рівні територіальних громад та сформовано належну правову основу для його реалізації. Відповідно до положень зазначеного Закону

територіальні громади набули повноважень щодо планування перспективного використання всієї території громади, незалежно від її розташування в межах чи за межами населених пунктів.

Водночас законодавчі зміни внесені і в Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» [12] в частині запровадження нових видів містобудівної (просторової) документації територіальних громад, ключовим елементом якої визначено комплексний план просторового розвитку території територіальної громади.

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади є інтегрованим документом, що поєднує містобудівну документацію місцевого рівня та документацію із землеустрою. Він визначає планувальну організацію і функціональне призначення території громади, напрями розвитку громадського обслуговування, транспортної та інженерної інфраструктури, заходи з інженерної підготовки, благоустрою, цивільного захисту, охорони земель і довкілля, формування екомережі, а також збереження об'єктів культурної спадщини. Крім того, комплексний план встановлює механізми та етапність реалізації прийнятих рішень [12].

Ключовою методологічною новацією на сучасному етапі є впровадження інтегрованого просторового планування розвитку територій територіальних громад, що поєднує містобудівні та землевпорядні підходи в єдину систему. Відповідно до Порядку формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (2022 р.) [13], землевпорядна складова стає базовою для визначення функціонального призначення земель, зонування за типами землекористування та встановлення режимів використання земельних ділянок. Це забезпечує перехід від фрагментарного регулювання до системного управління просторовим розвитком територій.

Методологічне підґрунтя такого підходу узгоджується з напрацюваннями міжнародних організацій у сфері планування землекористування. Зокрема, у публікації FAO Land Use Planning. Concept, Tools and Applications [14] планування землекористування визначається як процес оцінювання альтернатив використання земель із застосуванням просторового аналізу, функціонального зонування та багатокритеріальних методів з метою досягнення соціально-економічних цілей за умови збереження природних ресурсів. У подальшій роботі FAO Land Resource Planning for Sustainable Land Management [15] акцент зміщується на забезпечення сталого управління землями через інтеграцію екологічних, соціально-економічних та інституційних компонентів, врахування природних обмежень, деградаційних процесів і довгострокових ризиків розвитку територій.

У цьому контексті особливу увагу в межах цього дослідження приділено роботі Е. Н. Erdogan [16], у якій інтегроване планування землекористування представлено як поетапний, системно організований процес, що поєднує просторові, екологічні та соціально-економічні чинники розвитку територій і передбачає активну участь зацікавлених сторін. Розглянутий Erdogan Е. Н. рамковий підхід до інтегрованого планування землекористування має безпосередню методологічну релевантність для розвитку системи землеустрою при просторовому плануванні територіальних громад в Україні. В умовах упровадження комплексних планів просторового розвитку територій громад, передбачених національним законодавством, землеустрій дедалі більше трансформується з інструменту фрагментарного регулювання земельних відносин у ключовий елемент інтегрованої системи територіального планування.

Ідеї інтегрованості, міжсекторальної узгодженості та поєднання екологічних, економічних і соціальних цілей, які лежать в основі підходу Erdogan Е. Н., корелюють із сучасними вимогами до розроблення комплексних планів територіальних громад в Україні [12-13; 17-18], зокрема щодо необхідності узгодження землевпорядної та містобудівної документації, врахування природоохоронних обмежень, інженерно-інфраструктурних факторів і перспектив соціально-економічного розвитку.

Застосування інтегрованого підходу до землеустрою в процесі формування комплексних планів громад забезпечує створення єдиної інформаційно-аналітичної основи для прийняття управлінських рішень органами місцевого самоврядування, дозволяє ідентифікувати та мінімізувати конфлікти землекористування, здійснювати оцінку придатності земель для різних видів використання та формувати сценарії просторового розвитку територій.

Отже, інтегрованість у сучасному розумінні полягає не лише у формальному поєднанні стратегічних і просторових документів, а насамперед у координації галузевих політик, інструментів землеустрою, управлінських рішень та інтересів стейкхолдерів, що формують траєкторію сталого розвитку територіальних громад [6; 19; 20].

З метою систематизації землевпорядних процедур у процесі розроблення комплексного плану території територіальної громади нами запропоновано методичну структуру здійснення етапності виконання робіт. Запропонований підхід узагальнює нормативні вимоги, сучасні методи просторового аналізу та інструменти стратегічного планування, що дозволяє інтегрувати землеустрій у систему управління розвитком громади та кореспондує з підходом інтегрованого планування землекористування, запропонованими в зарубіжних дослідженнях [14-16], який ґрунтується на поєднанні просторового аналізу, міжсекторальної координації, використання геоінформаційних технологій та сценарного моделювання (табл. 2).

Запропонована методична структура має системний та циклічний характер, оскільки передбачає не лише послідовність виконання землевпорядних робіт, а й формування механізму зворотного зв'язку через інструменти моніторингу та геоінформаційного супроводу реалізації рішень. Інформаційно-реалізаційний етап забезпечує оновлення просторових даних і коригування планувальних рішень відповідно до змін соціально-економічних та екологічних умов розвитку громади. Такий підхід створює методичне підґрунтя для впровадження адаптивного управління землекористуванням та підвищує ефективність інтеграції землеустрою в систему стратегічного планування територіального розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На сучасному етапі реформування системи просторового планування в Україні землеустрій трансформується з інструменту технічного оформлення земельних відносин у ключовий механізм формування просторової політики розвитку територіальних громад. Доведено, що інтеграція землевпорядної та містобудівної складових у межах комплексного плану просторового розвитку території громади створює передумови для переходу від фрагментарного регулювання землекористування до системного управління територіальним розвитком.

На основі узагальнення міжнародних підходів (FAO, 2011; FAO, 2017; концептуальні положення Е. Н. Erdogan) встановлено, що ефективне планування розвитку громад передбачає поєднання просторового аналізу, оцінювання екологічних обмежень, врахування соціально-економічних чинників та інституційної координації рішень. Порівняльний аналіз засвідчив, що в Україні нормативно закріплено інтегрований характер комплексного плану [13], проте методичні інструменти оцінювання землекористувальних конфліктів, сценарного моделювання та багатокритеріального аналізу поки що застосовуються фрагментарно.

Таблиця 2. Методичні засади здійснення робіт із землеустрою під час розроблення комплексного плану території територіальної громади

Етап	Зміст землевпорядних робіт	Методи та інструменти	Очікуваний результат для громади
Аналітико-інформаційний	Збір, систематизація та аналіз вихідних просторових, правових і природно-ресурсних даних; оцінка структури землекористування та обмежень	Кадастровий аналіз; ГІС-аналіз; аналіз даних ДЗК і Державного реєстру речових прав на нерухоме майно; картографічний метод; аналіз нормативно-правової бази	Сформована достовірна інформаційна база для прийняття управлінських рішень; підвищення прозорості даних про земельні ресурси
Оціночно-діагностичний	Виявлення проблем землекористування, конфліктів інтересів, екологічних ризиків та просторових диспропорцій	Просторове моделювання; SWOT-аналіз; екологічна оцінка; аналіз землекористувальних конфліктів; геоінформаційне зонування	Ідентифіковані ключові проблеми та «точки напруження» території; визначені пріоритети втручання
Прогнозно-планувальний	Формування сценаріїв розвитку землекористування та функціонального використання території з урахуванням принципів сталого розвитку	Сценарне моделювання; просторове прогнозування; функціональне та територіальне зонування; багатокритеріальний аналіз	Обґрунтовані альтернативні сценарії розвитку; вибір оптимальної моделі просторової організації території
Проектно-регуляторний	Розроблення проектних рішень щодо організації території, режимів використання земель, обмежень та сервітутів	Землевпорядне проектування; нормативне зонування; розроблення регламентів; ГІС-проектування	Встановлені чіткі режими використання земель; зменшення правових колізій і конфліктів
Узгоджувально-інституційний	Узгодження землевпорядних рішень із містобудівною документацією та стратегічними документами розвитку	Інтеграційний аналіз; міждисциплінарний підхід; публічні консультації; експертна оцінка	Скоординованість просторової та стратегічної політики громади; підвищення легітимності рішень
Інформаційно-реалізаційний	Формування геоінформаційної бази комплексного плану та забезпечення реалізації рішень	ГІС; цифрові кадастрові бази; моніторинг; інструменти підтримки управлінських рішень	Створена цифрова система управління територією; забезпечено моніторинг і адаптивність розвитку

Джерело: складено автором роботи самостійно

Розроблено авторську методичну структуру здійснення робіт із землеустрою при підготовці комплексного плану території територіальної громади, яка, на відміну від існуючих підходів, системно поєднує аналітичний, діагностичний, прогнозно-планувальний, проектно-регуляторний та інституційний блоки з чіткою орієнтацією на очікувані результати для громади. Запропонований підхід посилює роль землеустрою як інструменту стратегічного управління просторовим розвитком та забезпеченням сталого використання земельних ресурсів.

Перспективи подальших наукових розвідок пов'язані з розробленням методики кількісного оцінювання ефективності інтегрованих рішень комплексного плану; удосконаленням інструментарію аналізу та врегулювання конфліктів у землекористуванні; впровадженням цифрових геоінформаційних платформ підтримки прийняття рішень на рівні громад; адаптацією підходів Sustainable Land Management до умов післявоєнного відновлення територій України. Запропоновані положення можуть бути використані під час розроблення комплексних планів просторового розвитку територіальних громад, удосконалення нормативно-методичного забезпечення землеустрою та формування регіональної політики сталого територіального розвитку.

Література

- Дорош О.С., Фоменко В.А., Мельник Д.М. Ключова роль землеустрою у плануванні розвитку системи землекористувань у межах територіальних громад. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2018. № 2. С. 22–32.
- Третяк А.М., Третяк В.М., Лобунько Ю.В. Інформаційні проблеми розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад. *Грааль науки*. 2021. № 9. С. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.10.2021.02>.
- Новаковський Л., Третяк А., Дорош Й. Стан та проблеми землеустрою об'єднаних територіальних громад у контексті підвищення їх фінансової стійкості. *Землевпорядний вісник*. 2018. № 12. С. 38–48. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/download/566/573/1563>.
- Третяк А.М., Третяк В.М., Курильців Р.М., Прядка Т.М., Третяк Н.А. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2021. 227 с.
- Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад: навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
- Гринчук Н.М. Інструменти інтегрованого планування в територіальних громадах: досвід ЄС та можливості його адаптації в Україні. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 12(20). С. 1033. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)).
- Третяк А.М. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні. Київ: Аграрна наука, 2001. 280 с.
- Горлачук В.В., Клименко О.В. Управління земельними ресурсами об'єднаних територіальних громад у контексті децентралізації. *Агросвіт*. 2019. № 20. С. 56–63. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.20.56>.
- Крайник О. Управління розвитком територіальних громад у контексті сучасних викликів. *Економіка та суспільство*, 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-49>.
- Третяк А.М., Третяк В.М., Третяк Н.А. Концепції і закономірності розвитку землеустрою в Україні. *Агросвіт*. 2024. № 14. С. 3–11. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/download/4166/4201/9691>.
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель: Закон України № 711-IX від 17.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/711-20>.
- Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України № 3038-VI від 17.02.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>.
- Порядок формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 172 від 22.09.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text>.
- Land Use Planning. Concept, Tools and Applications. 2011. 234 p.
- Land resource planning for sustainable land management. FAO, 2017. 56 p.
- Erdogan E.H. Framework for Integrated Land Use Planning: an innovative approach. FAO, 2020. 12 p.
- Методичні рекомендації щодо розроблення комплексних планів просторового розвитку території територіальної громади та інших видів містобудівної документації на місцевому рівні (перша редакція). Київ: Мінрегіон України, 2021. 230 с.

18. Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території: Постанова Кабінету Міністрів України № 632 від 09.06.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/632-2021-%D0%BF>.
19. Мельничук Г.В., Дронова О.Л. Інтегрований підхід у просторовому плануванні та управлінні. *Український географічний журнал*. 2024. № 1 (25). С. 63-78. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2024.01.063>.
20. Олексюк Г., Куйбіда С., Лисяк Н., Попадинець Н. Організація планування розвитку територій у контексті децентралізації державного управління: поєднання інтегрованих, просторових та економічних підходів. *Економіка України*. 2021. № 64 (11 (720)). С. 23-38. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.11.023>.

References

1. Dorosh, O.S., Fomenko, V.A., Mel'nyk, D.M. (2018). «The key role of land management in planning the development of the land use system within territorial communities». *Zemleustrij, kadastr i monitorynh zemel'*. № 2. pp. 22–32.
2. Tretiak, A.M., Tretiak, V.M., Lobun'ko, Yu.V. (2021). «Information problems in developing comprehensive spatial development plans for territories of territorial communities». *Hraal' nauky*. № 9. pp. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.22.10.2021.02>.
3. Novakovs'kyj, L., Tretiak, A., Dorosh, J. (2018). «The state and problems of land management of united territorial communities in the context of increasing their financial sustainability». *Zemlevporiadnyj visnyk*. № 12. pp. 38–48. Available at: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/download/566/573/1563>.
4. Tretiak, A.M., Tretiak, V.M., Kuryl'tsiv, R.M., Priadka, T.M., Tretiak, N.A. (2021). *Upravlinnia zemel'nyimi resursamy ta zemlekorystuvanniam: bazovi zasady teorii, instytutsioliizatsii, praktyky*. [Land resources and land use management: basic principles of theory, institutionalization, practice]. Bilotserkivdruk. Bila Tserkva. Ukraine.
5. Vasylychenko, H., Parasiuk, I., Yeremenko, N. (2015). *Planuvannia rozvytku terytorial'nykh hromad: navchal'nyj posibnyk dlia posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia. Asotsiatsiia mist Ukrainy*. [Planning the development of territorial communities: a training manual for local government officials]. TOV «PIDPRYEMSTVO «VI EN EJ». Kyiv. Ukraine.
6. Hrynychuk, N.M. (2025). «Tools of integrated planning in territorial communities: EU experience and possibilities of its adaptation in Ukraine. Society and national interests». *Suspil'stvo ta natsional'ni interesy*. № 12(20). pp. 1033. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)).
7. Tretiak, A.M. (2001). *Istoriia zemel'nykh vidnosyn i zemleustroi v Ukraini*. [History of land relations and land management in Ukraine]. Ahrarna nauka. Kyiv. Ukraine.
8. Horlachuk, V.V., Klymenko, O.V. (2019). «Management of land resources of united territorial communities in the context of decentralization». *Ahrosvit*. № 20. pp. 56-63. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.20.56>.
9. Krajnyk, O. (2021). «Management of the development of territorial communities in the context of modern challenges». *Ekonomika ta suspil'stvo*, № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-49>.
10. Tretiak, A.M., Tretiak, V.M., Tretiak, N.A. (2024). «Concepts and patterns of land management development in Ukraine». *Ahrosvit*. № 14. pp. 3-11. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/download/4166/4201/9691>.
11. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo planuvannia vykorystannia zemel': Zakon Ukrainy. (2020). [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Land Use Planning: Law of Ukraine]. № 711-IX dated June 17, 2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/711-20>.
12. Pro rehulivannia mistobudivnoi diial'nosti: Zakon Ukrainy. (2011). [On Regulation of Urban Planning Activities: Law of Ukraine]. № 3038-VI dated February 17, 2011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>.
13. Poriadok formuvannia Kontseptsii intehrovanoho rozvytku terytorii terytorial'noi hromady: Nakaz Ministerstva rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2022). [Procedure for Formation of the Concept of Integrated Development of the Territory of a Territorial Community: Order of the Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine]. № 172 dated September 22, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-22#Text>.
14. (2011). *Land Use Planning. Concept, Tools and Applications*.
15. (2017). *Land resource planning for sustainable land management*. FAO.
16. Erdogan, E.H. (2020). *Framework for Integrated Land Use Planning: an innovative approach*. FAO.
17. (2020). *Metodychni rekomendatsii schodo rozroblennia kompleksnykh planiv prostorovoho rozvytku terytorii terytorial'noi hromady ta inshykh vydiv mistobudivnoi dokumentatsii na mistsevomu rivni (persha redaktsiia)*. [Methodological recommendations for the development of comprehensive spatial development plans for the territory of a territorial community and other types of urban planning documentation at the local level (first edition)]. Minrehion Ukrainy. Kyiv. Ukraine.
18. Pro vyznachennia formatu elektronnykh dokumentiv kompleksnoho planu prostorovoho rozvytku terytorii terytorial'noi hromady, heneral'noho planu naselenoho punktu, detal'noho planu terytorii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. (2021). [On determining the format of electronic documents of a comprehensive spatial development plan for the territory of a territorial community, a general plan of a settlement, a detailed plan of the territory: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 632 dated June 9, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/632-2021-%D0%BF>.
19. Mel'nychuk, H.V., Dronova, O.L. (2024). «Integrated approach in spatial planning and management». *Ukrains'kyj heohrafichnyj zhurnal*. № 1 (25). pp. 63-78. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2024.01.063>.
20. Oleksiuk, H., Kujbida, S., Lysiak, N., Popadynets', N. (2021). «Organization of territorial development planning in the context of decentralization of state administration: a combination of integrated, spatial and economic approaches». *Ekonomika Ukrainy*. № 64 (11 (720)). pp. 23-38. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.11.023>.

Стаття надійшла до редакції / Received 18.11.2025

Прийнята до друку / Accepted 08.12.2025